

SPAANS BENUUWD

MORTAL DREAD

Gerrit Komrij

Spaans benauwd

Gedichten

Gerrit Komrij

Mortal dread

Poems

EEN ZEEPBEL

*Lakens, het woord was ooit genoeg.
Schermutseling achter de rug,
veroveringen voor de boeg –
de slaap niets dan een ophaalbrug –*

*respijt voor een miniem moment –
dan weer het wilde watervlak,
golvende lakens, virulent –
een stadsplan zonder cul-de-sac.*

*Wat zo waarachtig was, verdomme
een bloedend spel, een glanzend ding,
een kroonjuweel, is nu een stomme,
nietszeggende herinnering.*

A SOAP-BUBBLE

*Sheets, that once was all I said.
Skirmishes well in my wake,
conquests sighted right ahead –
sleep a drawbridge, just a fake –*

*respite a mere moment's rest –
then water whipped up to a stack,
sheets like waves with noxious crest
a street map with no cul-de-sac.*

*What once was so authentic, dammit
a blood sport, pure bijouterie,
a crown jewel, now can only sham it –
a stupid, vapid memory.*

1

HEMEL

1

HEAVEN

KEUZE

Als ik me zelf mocht kiezen
(Zwevend zonder gewicht)
Als ik me mocht verliezen
(Mijn ik, mijn domme gezicht)

Om tot een nieuw ik te komen
– Kaal, diafaan, neutraal –
Ik wou een bestaan zonder dromen,
Een leven buiten de taal

In een kubusvormige zaal
(Krasvaste ijzerplaten)
Maakten wervels en botten kabaal
(Omdat ze het niet konden laten)

CHOICE

If I could choose myself
(Floating weightless in space)
If I could lose myself
(My I, my stupid face)

So a new I might be attained
- Neutral, bare and unblurred -
I'd like an existence unstained
By dreams, a life beyond words

In a perfectly cube-shaped room
(Scratch-proof sheets of steel)
Skeletal bones had a ball
(Because there was no other deal)

ENGEL

Ook geen herinneringen.
Geen stof om op te teren,
Geen as om te bezingen –
(Nog eentje om het af te leren:)

Hoe ik, toen ik er nog was,
Ergens bij de Lijnbaangracht
In een tramhalte van glas
Een jongen met vleugels zag –

Hij was in het wit gekleed.
Ik talmde kort, talmde lang,
Ik gloeide, ontbrandde – daar gleed
Gods kille hand langs mijn wang.

ANGEL

And no memories that cling.
No substance to be expended,
No ashes of which to sing –
(A small one more to have it ended:)

How I, when I was still a fact
At a tramstop made of glass
Somewhere near the Lijnbaangracht
Saw a youth with wings glide past –

He was in white from top to toe.
I lingered briefly – or a week? –
I glowed, ignited, felt God's slow
Chill hand that grazed along my cheek.

OPRUIMING

Belachelijke fantomen,
Verliefdheden, idealen,
Idool – erger dan die dromen.
De duivel mag ze halen.

Ik ruim naast mijn droomgezichten
Ook God en de duivel op –
Ik geloof in mijn gewrichten.
Ik geloof in de wilde klop

Van het slagershart, welomlijnd.
Ik geloof in de voet die loopt
En in de man die verdwijnt
En, uit zicht, zichzelf opknoopt.

CLEARANCE

Ridiculous apparitions,
Infatuations and ideals,
Idol – worse than those dream visions.
The devil take them by the heels.

Along with my phantom faces
I clear out God, the devil too –
I believe in my joints' paces
I believe in the wild tattoo

So clear-cut, of the butcher's heart,
I believe in the foot in use
And in the man as he departs
And, out of sight, puts on the noose.

SAMENLEVING

Alles was schaken, jongleren,
Picknick in zwaveldampen,
Zwaluwen harpoeneren,
Franje om legerkampen –

Een moeizame karavaan –
Er zat schimmel op de proloog
En de schimmel groeide aan
Op weg naar de epiloog –

Een slotakkoord dat niet kwam.
Zwaluwen harpoeneren,
De zangvogel vleugellam.
Een wereld van zwarte heren.

SOCIETY

All was chess-play, juggling tricks,
Picnicking in sulphurous vapours,
Harpooning swallows on long sticks,
Round army camps with frills and capers –

A laborious caravan –
Mould was growing on the prologue
And the mould increased its span
En route for the epilogue –

A final chord that never came.
Harpooning swallows still on track.
The song bird's wings completely lame.
A world of gentlemen in black.

KEERZIJDE

Ik draag roomblanke kleren.
Orfeus, nu slaat het uur
Het water moet ik keren
En ik kalmeer het vuur –

(Een brandslang, een abri) –
Ik roep de sterren uit
Tot broeders – de magie
Werkt bij koninklijk besluit –

Een stip ben ik die vult,
Een kosmos in een stip,
Ik heb begrip, geduld –
O, hersenloze kip.

REVERSE

I wear clothes of creamy white.
Orpheus, now is the hour.
The waters I shall set aright
And calm the fire's roar –

(A fire hose, an abri) –
The stars I choose to elect
My brothers – by royal decree
The magic takes effect.

I am a grain that fills,
A cosmos in a grain,
I've patience, abstract skills –
Oh, chicken with no brain.

HARMONIE

Een jongetje raapt stenen.
Hij heeft geen vriendjes, geen
Verdriet, hij volgt zijn benen –
Het Korenburgerveen

Gloeit op rondom het pad.
Hij balanceert, zijn voet
Glijdt uit, verdwijnt, wordt nat.
De zon ontploft. Riet bloedt.

Het struikgewas is wildernis.
Het jongetje is zelf een steen.
Hij is volkomen wie hij is,
Hij leeft en nergens wil hij heen.

HARMONY

A young boy gathers stones.
He has no friends, no source
Of sorrow, his legs alone
Decide his course, the peatbog moors

Of Korenburg blaze round the path.
He balances, his foot now freed
Slips, vanishes and takes a bath.
The sun explodes. Reeds bleed.

The bushes are a wilderness.
The young boy is himself a stone.
He is completely who he is,
He lives and nowhere would be gone.

2

HEL

2

HELL

POTPLANT

Ik wil geen verleden. Ik schop
Het jongetje dood. Salaam.
Het scheermes door de klimop –
De brand in de santenkraam –

Een schim ben ik zonder naam.
Ik groei niet, ik duik op
(Zwerfhond, hemellichaam)
En krimp tot speldenknop –

In slakkengang of galop –
Zie je die prop voor het raam?
Geen schim, geen man, geen pop.
Dat is een gewone cyclaam.

POT PLANT

I desire no past. I kick
The young boy dead. Goodbye.
Through ivy the razor's snick –
The whole works left to fry –

A nameless shade all my days.
I do not grow, I just arise
(Heavenly body, dog that strays)
And shrink to pin-head size –

At full tilt or at snail-like pace –
What blocks the window like a ball?
No shade, no man, no doll's face.
A common cyclamen – that's all.

VLUCHT

Eens denken wat hij wil –
Hij wil afwezigheid –
Onthulling, schil na schil –
Geen reciprociteit –

Wie travestie najaagt
En meer dan één gezicht,
Hem worden ongevraagd
Twaalf levens toegedicht –

Hij krijgt meer dan hij geeft –
Ik wil niet geven, krijgen
Een veertje is hij dat zweeft
En de vulkanen zwijgen.

FLIGHT

Just think what is his whim –
To be an absentee –
To unpeel, skin by skin –
No reciprocity –

Who wants disguise or masking
Who one face won't suffice,
Is fathered without asking
At least a dozen lives –

He reaps more than he sows –
I'd neither sow nor reap –
A feather he that floats
And the volcanoes sleep.

ONEFFENHEDEN

De korsten die als ik ontwaak
Op mijn lippen zijn ontstaan;
Het slijm in de onderkaak,
En uit het voortplantingsorgaan

De pus en het korrelig bloed –
De meeldauw op de kloten
En de walm in het ondergoed –
Die dierbare bentgenoten,

Die kostelijke kleinigheden
Zijn, vrees ik, al te veel
Nu ik in het naakte heden
De nietszeggende Sneeuwman speel.

IRREGULARITIES

The scab-like rind that on my lips
My tongue finds when awaking;
The slime that from my jaw just drips,
The pus and blood that's caking

My reproductive organ – plus
The mildew on my gonads
And underwear whose fug disgusts –
Those precious trichomonads,

Those many priceless trifles are,
I fear, too strong a foeman
Now in a present that's quite bare
I act the vapid Snowman.

ONAANGEDAAN

Het monster, het rijpe gevaar –
Het wacht bij de achterdeur
Op het afgesproken gebaar –
Wakende, attente terreur –

De muur vertoont al een scheur.
Wolken van kalk stuiven rond –
Hoorndrager, hoer, souteneur,
Gevlucht zijn ze onder de grond.

Het kraakt. Alleen ik ben vrij –
Ik blijf staan, ik behoud mijn grandeur,
Rechtop sta ik, hier op mijn ei –
Ik ben de volmaakte jongleur.

UNMOVED

The monster, impending danger –
Waits at the back door, listening hard
For the signal that's no stranger –
Terror vigilant, on its guard –

The wall already shows a rent.
Clouds of chalk swirl all around –
Cuckold, whore, pimp have fled, hell-bent
On seeking refuge underground.

It cracks. Only I am free –
I remain standing, keep my stance.
Upright, here on my egg, that's me –
I'm the juggler par excellence.

BOETSEREN

Een zeemeermin zonder staart
Wordt door een kundige hand
Een harige vrouw met een baard.
De ezel wordt een olifant.

Een simpel vingermechaniek
Maakt van de doffe Keulse pot
Een glinsterende basiliek,
Een geile duivel van een god.

De aarde hijgt en krimpt en zwelt –
Ze wordt een kubus, wordt een bol.
Gekneet wordt ze, vervormd, hersteld –
Ik staak – ik val niet uit mijn rol.

MODELLING

A tailless mermaid, something weird,
Becomes when formed by skilful hand
A hirsute woman with a beard.
The ass becomes an elephant.

Ten dextrous fingers in a trice
Turn the lack-lustre Cologne pot
Into a glinting cockatrice,
A horny devil of a god.

The clay breathes hard and shrinks and swells –
Becomes a cube, becomes a ball.
Is kneaded, is transformed, rejells –
I pack it in – stick to my role.

SMART

Het verhevene, waarna tranen –
De beginnende prop in de keel –
De wolken, de lier, de zwanen –
Ooit was ik sentimenteel.

Er woei een bepaalde wind,
Er klonk een speciaal geluid
(Vergeet niet de lach van het kind)
En ik barstte in janken uit.

Nu huil ik alleen als ik weet
Dat het is om een zeker iets
Dat ik razendsnel weer vergeet –
Om een bijna helemaal niets.

AFFLICTION

The lofty, then tears so sharp –
The lump in the throat that began –
The clouds, the swans, the harp –
I once was a maudlin young man.

A certain wind happened to blow,
A definite sound come my way
(A child's laugh, unerringly so)
And I'd be blubbering away.

I only weep now if I know
It's about a certain something
I can snuff out with nothing to show –
About a practically nothing.

3

OORDEEL

3

SENTENCE

RIBBELS

De brandende zoom van een jas
Verdwijnt in het gewelf –
Wat er zo even nog was
Is weg – ik verdwijn ook zelf.

Bloedrood is de scheidingswand.
Het ijzig gejoel van de wind
Vermenigvuldigt de brand –
Het eindigt waar het begint –

Een lichtflits, koeler dan sneeuw –
De aardkorst als crêpe de chine.
De wereld bestond nog geen eeuw –
Eens word ik een kind, misschien –

RIPPLES

The hem of a coat's burning glow
Disappears in the arched sky's blue –
What was there a moment ago
Is gone – I disappear too.

The dividing wall is blood-red.
The steely howls of the wind
Cause the fire to flare up and spread –
It finishes where it begins –

A flash of light – snow is less cold –
The earth's crust as crêpe de chine.
The world not a century old –
I'll be a child sometime, it seems –

SCHEMER

Ik roei door dit leeg bestaan
Als een roeier met loden riemen
Door een loodgrijze oceaán –
De hemel blijft anoniem –

De oceaán en de roeier
Zijn nauwelijks te onderscheiden –
Een voorbeeldige overvloeier –
Eén raster, één tint voor beiden.

Zoek me niet, zie me niet,
Probeer niet naar me te wijzen.
Ik zit in een dichtbij verschiet
Vastgenageld te reizen –

DUSK

Through this empty life I row on
Like a rower with oars of lead
Through an ocean leaden and wan
The sky always nameless and dead –

The ocean and the rower
Seem to completely converge –
A model overflow –
One grid, one hue, they both merge.

Do not seek me, do not try
To see or point at my small dot.
I'm on a horizon close by
Travelling rooted to the spot.

GEMIS

Ik die doof was in mijn leven
Zal, gelegen in mijn kist,
Ieder boomblad horen beven,
Horen hoe de adder sist.

Al wat stilte was, gerucht,
Met het norse mensenzwijgen –
Met de dode vogelvlucht –
Met het onontgonnen hijgen –

Zal onmiddellijk na mijn dood
Zich in een kabaal ontladen –
Trommelaars in ademnood –
Alles waar ik naar moest raden.

LACK

I who in my life was deaf
Will, when laid out at my wake,
Hear the quiver of each leaf,
Hear the hissing of the snake.

All that was rumour, without words,
With man's surly silent rasping –
With the lifeless flight of birds –
With the unexploited gasping –

Will be unleashed right at my death
In a mighty din sans cesse –
Drummers labouring for breath –
All that at which I had to guess.

PIJN

De pijn die mijn ik heeft geraakt,
De pijn die vermetel snorde,
Raakte de ik die ik maakte
Om door pijlen geraakt te worden –

Mijn broeder Sebastiaan –
Zielsbroeder en wildvreemde.
Ook hij wees een vanger aan,
Gaf onderdak aan een ontheemde –

En die vanger, ik weet het zeker,
Had een eigen voorproever die
De alsem dronk uit de beker –
Doodviel van mijn clownerie.

PAIN

The arrow that struck my I,
The arrow that boldly sped,
Struck the I that I'd plied
To be struck by arrows instead –

My brother Sebastian –
Soul-mate, utter stranger to me.
Appointed a catcher his man,
Gave shelter to a refugee –

And that catcher, I avow,
Had his own cupbearer who
Drank the draught of wormwood down –
And from my clowning dropped dead too.

BESCHAVING

Er was onder mijn hersenpan
Geen schuld die me bezwaarde –
Ik kende niet de fado van
De laatste mens op aarde –

Ik was een doodgelukkig kind –
Er waren kinderen als ik –
Ik waaide mee op elke wind
En had dezelfde schik.

In dromen martelde ik verwoed,
Maar had van niets berouw –
Nu ben ik menselijk en goed
En heb het Spaans benauwd –

CIVILISATION

Within my brain no shadow of
Some heavy guilt since birth –
I did not know the fado of
The last man here on earth –

When young I saw the world bright-eyed –
And there were children just like me –
I swam along on every tide
Contented as can be.

In dreams I grimly turned the screw,
Remorse, no, not a shred –
Now I am human, good and true
And live in mortal dread –

ALVERMOGEN

Ik ben vergeten wie ik ben –
Ik weet niet anders of
Ik imiteer me zelf – ik ken
U toch? verneem ik dof –

Een kurk in een echoput,
Gegooid door een slappe hand –
Nabootsing zonder fut –
Potplant speelt voor plant –

En als ik schreef dat een God
Door een simpele ziel werd gekust?
Ook dan klonk luid de spot –
Toch durf ik het gerust.

OMNIPOTENCE

I have forgotten who I am –
It's fairly clear to me
I imitate myself – a sham
That's surely me, I dimly see –

A cork in an echoing well,
Cast with a feeble fling –
A copy that doesn't compel –
A pot plant that apes the real thing.

And what if I wrote that a God
By a simple soul was kissed?
Loud scoffing would then be my lot –
Despite this I dare persist.

4

DOOD

4

DEATH

SCHRIKBEELD

Neem me de poëzie af
En ik ben een brievenbesteller
Een defecte toerenteller
Een man zonder toverstaf

Trek me mijn maskers af
En ik ben een gesteven minister
Een gediplomeerd redetwister
Op weg naar mijn marmeren graf

Een sukkel in sukkeldraf
Op weg naar het avondrood
Op mensenliefde staat straf
En de sukkels moeten dood

BUGABOO

Strip me of poetry and
I'm a mailman nothing more
A counter that's lost the score
A man with no magic wand

Divest me of my masks and
I'm a starch-necked minister
A hair-splitting word-twister
With marble grave close at hand

A bungler who's trundling along
The sunset his ultimate stop
All love of mankind's judged as wrong
And bunglers are all for the chop

MOEDER

Soms bloeide mijn moeder op
En kon ze als Brugman praten –
Een waterval, kip zonder kop –
Een verleden zonder hiaten –

Meestal zweeg ze. Ik denk aan haar
Als aan een ijzig rustende,
Onbenaderbare pilaar.
Je zou haar niet snel kussen.

Dement. Ze kakelde weer.
'Jongen, wat ben je groot'
'Het was fijn, maar nu niet meer'
'Wanneer ga je weg?' – en toen dood.

MOTHER

My mother at times came alive
Was granted the gift of the gab –
She gabbled on fixed overdrive –
A seamless past made up of blab –

But most of the time she said nowt.
Reminding me most of a pillar
Unreachable, steely throughout.
To kiss her would not be a thriller.

Quite senile. She cackled away.
'Good gracious, how well you've been fed'
'What times we once had, not today'
'And when will you leave?' – and then dead.

VADER

Vader, in mij blijft je wond
Bestaan – ik heb je gehoord
In wat je niet zei. Je mond
Spuugde bloed, sprak geen woord.

Je geheim woekert in mij voort.
Of ik het wel voor me hou?
Al pleegde ik een vadermoord,
Het blijft nu eenmaal van jou.

Het is als me zelf zo groot –
Ik vertel het niet op rijm
En vertel het niet voor mijn dood –
Anders was het geen geheim.

FATHER

Father, in me your wound's still raw,
In all you left unsaid I heard
You loud and clear. Your mouth I saw
Spit blood, say not a single word.

Your secret gnaws away inside.
And will I keep it locked away?
Although I practised patricide,
Your secret it will always stay.

The secret, just as large as I,
I'll not reveal in rhyming guise
Nor speak of it before I die –
It would not be one otherwise.

FOETUS

Praatjes. Ik ben ouderloos –
Geboren uit het hoofd van Zeus,
In harnas, uit een goocheldoos –
Kant en klaar bezorgd aan huis.

Ik doe of jij me niet ziet
En je hebt me allang gezien –
Wie nóg sneller van kleur verschiet
Zal echt verdwijnen, misschien –

Ik, wolfskind, herken geen vacht –
Ik ben onderkoeld geboren
En in een retort, ver weg, wacht
De engel bij wie ik wil horen –

FOETUS

Rubbish. I've had parents? Nix!
Born out of Zeus' dome-shaped pate,
In harness, from a box of tricks –
Home delivered, ready-made.

You cannot see me, I pretend
And you have seen me long ago –
Who pales still faster may just tend
To really vanish, who can know?

I, wolf-child, have no pelt to flay –
Supercooled is how I'm born
And in a retort, far away,
The angel waits to whom I'm drawn –

BIS

Ik ben zelfs degene niet
Die ik voorwend niet te zijn –
Ik zing mijn buurmans lied –
Ik voel vervangende pijn –

Ik ben meer me zelf dan ik –
Ik boots mijn nabootsing na –
De cycloop rijst op uit het slik,
De pool schuift naar Afrika,

De aardbol hangt uit het lood
En om de Boeroeboedoer
Vliegt de laatste brokkenpiloot
(De fantasie aan het roer)

ENCORE

I'm not even the person who
I am feigning not to be –
My neighbour's song is what I do –
And I feel ersatz agony –

I am more than myself entire –
I imitate imitations
The cyclops rises from the mire
The pole shifts to tropical stations,

The globe of the earth's out of true
The last hard-luck pilot flies
Around the Borobudur
(And fantasy governs the skies)

PANDORA

Kalmeer – het is afgelopen,
Het zwart heeft je lijf omhuld –
Straks stijgt uit de afvalhopen
De rook op – oefen geduld.

Je weet (het is al wat je weet)
Dat je hand dit schrijft – en wat
Op schrift staat kijkt koud noch heet
Terug. Een luchtledig vat.

Niets baat je, tussen eerlijkheid
En veinzerij. Niets zit er in.
Erken terwijl je je verbijt –
Ik ben een dichter, ik verzin.

PANDORA

Calm down – it is over and done,
Your body is shrouded in black –
From trash heaps there'll soon have begun
To come smoke – just try to hold back.

You know (but for this you know nil)
Your hand does this writing – and what
Is written looks back without chill
Or heat. A vacuum-tight pot.

Nothing avails you, honesty
Or sham. Inside it nothing lies.
Admit this galling travesty –
I'm a poet, I fantasise.